

Łazy, dn. 04 października 2018 r.

Dotyczy:

Odpowiedzi wnioskodawcy „Prosiaczek” Sp. z o.o. Krąplewice 35 86-131 Jeżewo z dnia 28 sierpnia 2018 r. w sprawie opracowania pt.:

Opinia w sprawie potencjalnego wpływu na środowisko, zdrowie mieszkańców i warunki ich życia oraz występowanie konfliktów społecznych dla raportu o oddziaływaniu na środowisko przedsięwzięcia pn. Budowa kompleksu chlewni z niezbędną infrastrukturą techniczną, przeznaczonych do hodowli trzody chlewnej w systemie bezściółkowym, o łącznej obsadzie 2070,9 DJP oraz biogazowni o mocy do 0,5 MW do wytwarzaniu gazu w wyniku beztlenowej fermentacji surowców pochodzenia rolniczego (przetwarzanie odpadów), a także ujęcia wód podziemnych, zlokalizowanych na działkach o nr ewidencyjnych gruntu 89/3, 89/4 i 89/5 w obrębie 0005 Buczek, gmina Jeżewo, dla której inwestorem jest firma „Prosiaczek” sp. z o.o.

W związku z przestaniem do mnie kopii odpowiedzi udzielam następujących wyjaśnień z zachowaniem kolejności i zapisu tytułów uwag sformułowanych przez Inwestora.

Ad. 1

Dotyczy str. 8 -9 – nie spełnienie warunków formalnych budowy raportu.

Wnioskodawca nie przeszedł zapisów opinii odnoszących się do konkretnych braków formalnych. Przykładowo na str. 13 opisano nieprawidłowe zaklasyfikowanie dróg dojazdowych, jako jednego z przedsięwzięć do sporządzenia raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, na str. 43-45 omówiono braki w zakresie analizy oddziaływania na środowisko wariantów alternatywnych, a na str. 67-68 w sprawie porównania proponowanej technologii z technologią spełniającą wymagania, o których mowa w art. 143 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska.

Autor kontrraportu podtrzymuje stanowisko, że raport zawiera wszystkie rozdziały określone w przepisach prawa, jednak nie spełniają one wymagań formalnych. Brak analizy oddziaływania na środowisko wariantów alternatywnych, czy wypełnienia treścią zgodnie z zapisami ustawy ooś w art. 66 ust 1 pkt 11.

Żadna z uwag zawartych w kontrraporcie nie jest prywatną subiektywną opinią autora. Wszystkie uwagi zostały poparte analizą prawa, włącznie z orzecznictwem, dostępnych metodyk i piśmiennictwa, co przywołano w opinii.

Ad. 2

Dotyczy str. 10 – opis charakterystyki przedsięwzięcia nie obejmuje określenie długości dróg na terenie instalacji oraz dróg dojazdowych do odbiorców, opisu i lokalizacji przepompowni gnojowicy, lokalizacji projektowanego zbiornika na gnojowicę, podanie potencjalnego odbiorcy energii elektrycznej i ciepłej wytwarzanej z biogazowni, określenie sposobu podłączenia do sieci rozdzielczej niskiego napięcia oraz sieci ciepłowniczej, sieci gazowej.

A.B.

Zakres przedsięwzięcia sformułował inwestor. Opis powinien być adekwatny do jego zakresu. Jeśli obejmuje także infrastrukturę towarzyszącą, to powinna zostać scharakteryzowana.

Wszelkie informacje kwestionowane w opracowanej opinii dotyczące biogazowni rolniczych nie są, jak podaje inwestor wymysłem sporządzającego opinię. Pochodzą z publikacji Myczko i innych autorów z 2011 roku:

Myczko A., Myczko R., Kołodziejczyk T., Golimowska R., Lenarczyk J., Janas Z., Kliber A., Karłowski J., Dolska M., pod red. Myczko A. 2011: Budowa i eksploatacja biogazowni rolniczych, poradnik dla inwestorów zainteresowanych budową biogazowni rolniczych, Instytut Naukowo-Technologiczny w Falentach, Warszawa-Poznań 2011, ISBN 978-83-62416-23-3

Cytat w sprawie dróg niezbędnych na potrzeby biogazowni pochodzi z powyższej publikacji. Jest zatem opinią wielu specjalistów z tej dziedziny, a nie własną autora opinii.

Ad. 3

Dotyczy str. 10 – Określenie faktycznego wkładu biogazowni.

Wkład biogazowni został przeliczony w oparciu o wskaźniki podane w publikacji cytowanej powyżej. Inwestor lub autor raportu powinni odpowiedzieć na kwestionowane zagadnienia i obliczenia odnoszące się do procesu technologicznego.

Ad. 4

Dotyczy str. 10 – wpływ inwestycji na drogi i legalność poruszania się po drogach

W kontraporcie dokonano porównania rzeczywistych możliwości poruszania się pojazdów w terenie z założeniami inwestora, z czego wynika przekraczanie dopuszczalnego nacisku osi pojazdów poruszających się po drogach. Ponadto założenia, co do zużycia surowców (paszy), które wpływają na liczbę pojazdów w roku wymagają wyjaśnienia przez inwestora.

Ad. 5

Dotyczy str. 12 – wpływ budowanych dróg wewnętrznych na środowisko i wymóg uzyskania decyzji środowiskowej

Długość dróg dojazdowych jest kluczowa w celu uznania, czy infrastruktura towarzysząca będzie wymagała odrębnej decyzji środowiskowej. Przedstawienie odpowiednich wyjaśnień należy przedłożyć organowi prowadzącemu postępowanie.

Ad.6 i 7

Dotyczy str. 12 -13– Izolatki na terenie chlewni oraz sposób opieki weterynaryjnej, wliczenie zwierząt z pomieszczeń izolowanych do dodatkowej obsady

Umieszczenie w izolatce prosiąt lub tuczników nie dotyczyło kwestionowania zmniejszenia emisji z obiektu, a wprowadzania do gnojowicy preparatów leczniczych i ich późniejszego wpływu na środowisko gruntowo-wodne. Wyjaśnienia nie dotyczą tego zagadnienia.

Przedstawione stanowisko autora kontraportu nie dotyczy typowej opieki weterynaryjnej, a weryfikacji powierzchni zajmowanej przez zwierzęta w kontekście zużycia pasz.

Ad.9

Dotyczy str. 14– sposób remontowania stada

Można uznać, że sposób remontowania stada loch jest sprawą wewnętrzną Inwestora, lecz powinien być podany w raporcie, gdyż wpływa na zasiedlanie pomieszczeń, a tym samym emisje z nich, w tym powstawanie gnojowicy i ma znaczenia dla oddziaływania na środowisko.

Ad. 10 i 11

Dotyczy str. 14– baby room, koszty i prosięta oraz ich liczba, a także kwestia zagospodarowania pomieszczeń

Autor kontrraportu nie odnosi się kwestii finansowych i opłacalności inwestycji. Połączono dwa fakty. Cytowane na str. 14 kontrraportu wytyczne, które mówią o tym, że w dobie niskiej opłacalności hodowli trzody chlewnej nie można mieć świetnych loch, które nie są w stanie wykarmić miotu. Natomiast celem tego fragmentu była analiza sposobu karmienia prosiąt nadliczbowych i próba ustalenia ich liczby, co wbrew osądowi Inwestora ma znaczenie dla sprawy.

Ad. 12

Dotyczy str. 15– ilość paszy

Inwestor w wyjaśnieniu do poprzedniego pytania pisze, że emisja była liczona dla maksymalnej obsady. Niezrozumiałe jest dlaczego ilość paszy jest szacowana niekonsekwentnie dla mniejszej obsady.

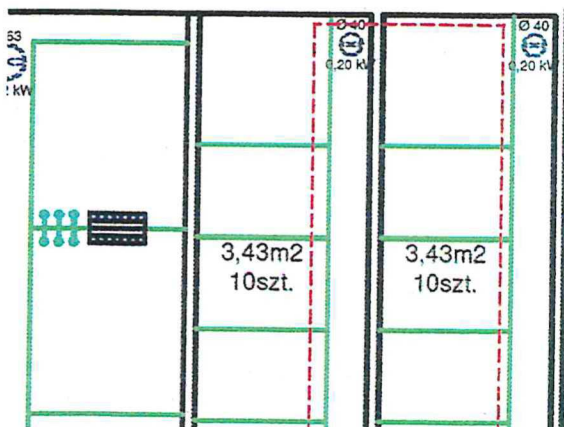
Ad. 13

Dotyczy str. 15-18– wielkości kojców

Porównanie danych z raportu OOŚ ze str. 15-20 z rysunkiem technicznym rodzi wątpliwości przedstawione w kontropinii. Podane różnice wynikają właśnie z analizy danych przedstawionych na rysunkach wykonanych w programie AutoCAD, którego zastosowania nie kwestionuje autor opinii. Nie odpowiadają one wielkościom opisanym w raporcie. Poniżej wstawiono przykładowo powiększenie wymiarów baby room. W kontrraporcie zapisano:

Należy jednakże zaznaczyć, że ze schematu w złączniku 22 wynika, że trzy zewnętrzne kojce będą miały większą powierzchnię z uwagi na ich szerokość. Wymiar tych boksów jest o ok. 1/2 szerszy, przy tej samej długości, co pozwala sądzić, że będą miały powierzchnię ok. 5,16 m². Stąd powierzchnia wszystkich boksów baby room łącznie będzie wynosiła 87,5 m².

Jak widać z poniższego rysunku wymiary pomieszczeń przeanalizowano właściwie, o prawidłowe dane, zgodnie z sugestią inwestora.

Ad.14

Dotyczy str. 18– ilość cykli produkcyjnych

Autor kontrraportu prosi o wyjaśnienia odnoszące się do liczby cykli, czasu trwania i przerw technologicznych, natomiast niczego nie kwestionuje.

Ad. 15

Dotyczy str. 19– stosowanie środków dezynfekcyjnych

Inwestor uważa, że nie ma wymogu prawnego dostarczenia informacji o stosowanych na fermie preparatach do dezynfekcji. Obowiązek ten wynika z treści art. 66 ust 1 pkt 11 ustawy ooś:

A. B.

„jeżeli planowane przedsięwzięcie jest związane z użyciem instalacji, porównanie proponowanej technologii z technologią spełniającą wymagania, o których mowa w art. 143 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska”;

Ma mocy art. 143 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska technologia stosowana w nowo uruchamianych lub zmienianych w sposób istotny instalacjach i urządzeniach powinna spełniać wymagania, przy których określaniu uwzględnia się w szczególności w pkt. 1 stosowanie substancji o małym potencjale zagrożeń (szczegółowy opis w rozdziale 14 opinii). Można to zrealizować poprzez dołączenie do raportu OOS kart charakterystyki substancji, w których określono nazwy chemiczne substancji powodujących ryzyko, ich udział procentowy w preparacie oraz oznaczenie zagrożenia. Obecnie nie istnieje żaden inny wiarygodny sposób udowodnienia sposobu stosowania i magazynowania substancji o małym potencjale zagrożeń.

Nie jest to wyłącznie kolejna subiektywna opinia, jak sugeruje inwestor, a obowiązek wynikający z przepisów prawa.

Ad. 16

Dotyczy str. 19– brak opisu pomieszczeń socjalnych

Pomieszczenia socjalne przeznaczone na czasowy pobyt osób na fermie mają znaczenie dla zdrowia osób zatrudnionych, a pośrednio z przenoszeniem czynników biologicznych poza teren fermy. Wobec braku odpowiednich informacji nie mogły być zweryfikowane.

Ad. 17

Dotyczy str. 19-20– pojemność zbiorników i kanałów na gnojowicę oraz pomieszczenia izolatek.

Autor kontrraportu kwestionuje zapisy dotyczące odpowiedniej pojemności kanałów na gnojowicę. Podstawowy zarzut odnosi się do łącznego rozpatrywania powierzchni wszystkich pomieszczeń, w tym kojców pustych przeznaczonych do mycia, kojców rezerwowych, izolatek i kwarantanny.

Autor kontrraportu zdaje sobie sprawę, że pomieszczenia przeznaczone do mycia i kojce rezerwowe nie są pomieszczeniami wiecznie pustymi, nie są także obciążone maksymalnie. W związku z tym nie można zakładać, że kanały pod ich posadzką będą wypełnione w tym samym stopniu, jak w innych sektorach budynku. Zakwestionowano także łączenie kanałów izolatek oraz pomieszczeń kwarantanny z pozostałymi kanałami na gnojowicę. Nie stanowi to pomyłki osoby wykonującej kontrraport, a wyraz troski o środowisko gruntowo-wodne. W gnojowicy z pomieszczeń służących do izolowania zwierząt będą znajdowały się farmaceutyki (str. 20 opinii). W kontrraporcie rozważano wyłącznie kwestie środowiskowe. Kwestia dobrostanu zwierząt, czy jak sugeruje Inwestor wzajemnego funkcjonowania tych osobników nie była pierwszoplanowym wątkiem, a pobocznym.

Ad. 18, 22, 23

Dotyczy str. 21– nowe przepisy ustawy o nawozach i nawożeniu

Dyskusję wykorzystania różnych form nawozu przeprowadzono na str. 21-26 opinii, a nie wyłącznie na str. 21. Odnosi się ona zarówno do gnojowicy, a także pofermentu, w tym sposobu jego wytwarzania i powstawania odpadów o kodzie 19 06 06 - przefermentowane odpady z beztlenowego rozkładu odpadów zwierzęcych i roślinnych (których powstawania Inwestor nie deklaruje w raporcie OOS). Inwestor powinien wyjaśnić kwestie nawożenia w kontekście etapowania przedsięwzięcia, a także spełniania wymagań rozporządzeń wykonawczych oraz nowelizacji ustawy o nawozach i nawożeniu, co było przedmiotem przedstawionego uzasadnienia w omawianym fragmencie opinii.

Właściwości pofermentu, jak wyjaśnia Inwestor, będą badane zgodnie z wymaganiami. Nie można się jednak zgodzić, że z ogólnodostępnej literatury wynika, że poferment z rolniczych biogazowni posiada bardzo dobre właściwości odżywcze dla roślin i nie stwarza zagrożenia dla ludzi oraz środowiska. W związku z wytwarzaniem pofermentu dochodzi do znacznego zwiększenia udziału metali ciężkich w pofermencie (pochodzą z pasz), przez co stają się problemem w przypadku ich stosowania jako nawozów w rolnictwie.

Ad. 19

Dotyczy str. 21–22 - proces prowadzenia fermentacji

Wyjaśnienia zamieszczone przez inwestora nie tłumaczą wszystkich wątpliwości wyartykułowanych w tej części opinii na temat etapów procesu fermentacji.

Ad. 20

Dotyczy str. 23 - przepompownia gnojowicy oraz etapowanie budowy

Przepompownia nie została wpisana w elementy biogazowni str. 12-13 raportu OOŚ. Jest wyłącznie przepompownia wody do celów pożarowych. Są to zupełnie inne urządzenia. Z uwagi na brak wskazania tego elementu w raporcie odpowiednie zastrzeżenia sformułowano w opinii do raportu OOŚ.

Ad. 21

Dotyczy str. 23 - gnojowica niewykorzystana w biogazowni

Inwestor kwestionuje osiągnięcia naukowych polegających na weryfikacji biogazowni rolniczych. Podobne dane dotyczące obliczania czasu HRT, inhibitorów reakcji, zakłócenia procesu, obciążenia fermentatora, czy monitorowania procesu można znaleźć w poradnikach branżowych dostępnych w sieci internet. Dane z różnych lat są ciągle aktualne.

Przywołanie informacji z cytowanej publikacji miało wyłącznie charakter doradczy, ze wskazaniem kluczowych elementów, które mają wpływ na wydłużenie i zahamowanie procesu biogazowania.

Ad. 24

Dotyczy str. 26 – gospodarka wodna

W kontrraporcie zakwestionowano wyliczone ilości pobieranej dla zwierząt wody, gdyż przewidziano je dla produkcji w czasie 365 dni w roku. Nie jest to zgodne z twierdzeniem, że na fermie będą cykle i przerwy technologiczne z brakiem pobierania wody. Jak wspomniano w opinii nie podano liczby cykli w roku, a jedynie czas ich trwania wynoszący 7 tygodni. Czym innym jest woda przewidziana na czyszczenie pomieszczeń, a czym innym na pojenie zwierząt. To zostało uznane za zawyżenie poboru wody. Pobór maksymalny to liczba dni wynikająca z cykli przemnożona przez dobowe zużycie lub otrzymana w ten sam sposób po odliczeniu z całego roku liczby dni na przerwy technologiczne, a nie dla całego roku co znacznie zawyża wielkość maksymalną.

Ad. 25

Dotyczy str. 26-27– padłe sztuki

Zweryfikowanie upadków wykonano o dane z 2015 roku z poradników branżowych. W raporcie OOŚ nie podano metody ich liczenia.

Ad. 26

Dotyczy str. 27– poferment

W wyjaśnieniach odniesiono się do jednej z objętości magazynowanego pofermentu podanych w raporcie OOŚ. Nie wytłumaczono skąd wzięły się rozbieżności w raporcie OOŚ wykazane w opinii.

Ad. 27 i 30

Dotyczy str. 27-28– drogi i zaniżenie ilości transportu pojazdów

Przedstawione wyjaśnienie nie omawia rozbieżności dotyczących poszczególnych grup pojazdów wymienionych w tabeli 3 opinii do raportu OOŚ.

Ad. 28

Dotyczy str. 28– grunty wymagane do zastosowania nawozów naturalnych oraz stosowany poferment

A.B.

Największe zastrzeżenia autora opinii do raportu OOS dotyczyły składu pofermentu. Jest to opinia poparta badaniami wielu innych naukowców i dotyczy zwłaszcza większego stężenia metali ciężkich w pofermencie (frakcja płynna):

<http://www.bioenergyfarm.eu/wp-content/uploads/2015/09/6.-Substraty-i-zagospodarowanie-nawozowe-pofermentu.pdf>

Ad. 29

Dotyczy str. 29– stosowanie preparatów mikrobiologicznych oraz stosowanie mat dezynfekcyjnych

Zapis o stosowaniu preparatów mikrobiologicznych dyskutowano w opinii w kontekście możliwości stosowania, dawkowania, a także wpływu na proces fermentacji. Bez informacji zwrotnych od Inwestora nie można zweryfikować tych danych.

Ad. 31

Dotyczy str. 32 – Trzymanie gnojowicy pod rusztami oraz grunty do zagospodarowania pofermentu

Autor kontrraportu nie pomija faktu posiadania wentylacji mechanicznej przez budynki. Podnosi natomiast wady wynikające z trzymania zwierząt w chlewni nad kanałami z gnojowicą. Wentylacja pomieszczeń jest konieczna, aby przeciwdziałać nagromadzeniu siarkowodoru. Jego usuwanie z budynków fermy jest właśnie emisją.

Ad. 32

Dotyczy str. 32 -33– Ilość sztuk powyżej 30 kg oraz ilość cykli w ciągu roku

Jeśli inwestor kwestionuje liczbę sztuk o wadze 30 kg zaplanowanych w przedmiotowej instalacji podaną w kontrraporcie mógł podać wielkość skorygowaną. Ponadto, jeśli nie zgadza się z ustaleniem liczby cykli w roku na 7,5 powinien podać planowaną.

Ad. 33

Dotyczy str. 33– Pozwolenie zintegrowane, wydajność instalacji, zamknięte zbiorniki, insekty, gryzonie i czyszczenie chlewni

Ostatni akapit na str. 33 nie został napisany marginalnie, a jest podsumowaniem podrozdziału.

Ad. 34

Dotyczy str. 34-36– Emisja zanieczyszczeń do powietrza

Autor kontrraportu pisze, że dokumenty BAT zakładają, że można przyjąć dowolne wskaźniki emisji, czy metody ich redukcji (cytat ze str. 34 opinii). Pokazuje jednocześnie, że zastosowanie odpowiedniego wskaźnika wpływa na czterokrotne obniżenie wielkości emisji amoniaku.

Ad. 35

Dotyczy str. 36-38– opis elementów przyrodniczych

Uwagi inwestora odnoszą się do rowu melioracyjnego, podczas gdy na działce stwierdzono ciek, którego charakteru nie ustalano w opinii, znajdujący się w innej lokalizacji niż rów melioracyjny, co pokazano na odpowiednich fotografiach. Poprzez określenie ciek rozumie się w niniejszej opinii zbiornik wodny powstały bez ingerencji człowieka, w myśl ustawy prawo wodne „naturalny zbiornik wodny”.

Rowy melioracyjne to urządzenia wodne, których zadanie polega na regulacji stosunków wodnych w celu polepszenia zdolności produkcyjnej gleby i ułatwienia jej uprawy (art. 195 ustawy prawo wodne). Określenie, że są zaliczane do ziemi odwołuje się wyłącznie do stosunków własnościowych.

Kwestionowany obiekt nie jest rowem melioracyjnym, o którym pisze autor raportu.

Ad. 36

Dotyczy str. 38-39– zabytki

Autor opinii podkreśla, że w raporcie nie powiązано kwestii oddziaływania na znajdujący się właściwie w otoczeniu z trzech stron przez działki należące do fermy cmentarza ewangelickiego. Nie można uznać, że jest to element chroniący. Nie można bagatelizować wpływu odorów na to miejsce. Nie przewidziano, czy znajdujące się tam nagrobki nie ulegną destrukcji pod wpływem emitowanych substancji lub drgań.

Ad. 37

Dotyczy str. 39-40– opis krajobrazu

Elementy, które opisano w opinii nie zostały przedstawione w raporcie z roku 2016. Nie został przedstawiony także wpływ na krajobraz, co znalazło wyraz w zastrzeżeniach.

Ad. 38

Dotyczy str. 40-42– opis skutków niepodejmowania przedsięwzięcia

W odpowiedzi inwestor nie przedstawił własnej argumentacji, a jedynie nie zgodził się z przedstawionym stanowiskiem w opinii, które nie ulega zmianie.

Ad. 39

Dotyczy str. 42-43– warianty przedsięwzięcia

Oddziaływania skumulowane powinny obejmować także logistyczne możliwości obszaru, do czego nie odniesiono się w odpowiedzi.

Zakwestionowano porównanie wariantu alternatywnego z planowanym, w związku z niewłaściwie wykonaną analizą nawozów (gnojowicy i obornika). Inwestor nie przedstawił przekonujących dowodów na poparcie swojego stanowiska.

Ad. 40.

Dotyczy str. 43-45– przewidywane oddziaływanie na środowisko- zakłady dużego i zwiększonego ryzyka

Pełny zapis art. 66 ust 1 pkt 6 ustawy OOS (zmieniony przez art. 1 pkt 30 lit. a tiret szóste ustawy z dnia 9 października 2015 r. (Dz.U.2015.1936) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 stycznia 2017 r.) brzmi:

„określenie przewidywanego oddziaływania analizowanych wariantów na środowisko, w tym również w przypadku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej i katastrofy naturalnej i budowlanej, na klimat, w tym emisje gazów cieplarnianych i oddziaływania istotne z punktu widzenia dostosowania do zmian klimatu, a także możliwego transgranicznego oddziaływania na środowisko, a w przypadku drogi w transeuropejskiej sieci drogowej, także wpływu planowanej drogi na bezpieczeństwo ruchu drogowego”

W związku z tym odrębnie należało przeanalizować czy zakład będzie należało zaliczyć do zakładu o zwiększonym ryzyku albo zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju z dnia 29 stycznia 2016 r. w sprawie rodzajów i ilości znajdujących się w zakładzie substancji niebezpiecznych, decydujących o zaliczeniu zakładu do zakładu o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (Dz. U. poz. 138).

Natomiast pojęcia katastrofy naturalnej i awarii technicznej przytoczono w myśl definicji z art. 3 Ustawy z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1897). Nie analizowano ich w raporcie OOS.

A.B.

Ad. 41

Dotyczy str. 45-48– Oddziaływanie na ludność

Autor kontrraportu w tym rozdziale porusza oddziaływanie inwestycji na ludność związane z ruchem drogowym, uciążliwością odorową, odległością od siedzib ludzkich, hałasem (w tym infradźwiękami), zagrożeniami mikrobiologicznymi, alergiami z powodu sinic w wodach.

Inwestor nie wyjaśnia, jak to możliwe, że w innych lokalizacjach uciążliwość odorowa, także w przypadku nowoczesnych ferm, jest stwierdzana w odległościach 800 do 2500 m od instalacji, a w przedmiotowym przykładzie w otoczeniu sąsiadującej biogazowni miałyby nie dojść do takiej uciążliwości.

Ad. 42

Dotyczy str. 48-51– Oddziaływanie na ludność a hałas, występowanie ptactwa, zanieczyszczenie gleby i wody

Inwestor dobrze zrozumiał intencje autora opinii w sprawie drzew. Z jednej strony jest to forma izolacji, z drugiej forma schronienia dla ptaków, czy małych ssaków. Opiswany fragment dotyczy właśnie źródła pożywienia dla gatunków dziko żyjących, które mogą przenosić choroby do sąsiednich gospodarstw, głównie z udziałem much jako wektora zagrożenia biologicznego.

Autor kontrraportu nie kwestionuje żadnych przepisów prawa, w tym w zakresie dopuszczalnych poziomów hałasu. Wskazane publikacje omawiają inne oddziaływania nie regulowane przez rozporządzenia. Istnieje wiele takich oddziaływań (odory, dla których brakuje odpowiednich regulacji, a uciążliwości dla zdrowia ludzi lub dyskomfort występują.

Zwrócenie w kontrraporcie uwagi na utratę słuchu przez rolników związane jest dodatkowym narażeniem środowiskowym. Poza tym rolnicy nie są jedyną grupą narażonych osób wskazanych w opinii.

Celem wykonania kontrraportu na zlecenie osób prywatnych nie było wykonanie poprawnych obliczeń zamiast autora raportu. Inwestor zna koszty i czas wykonania takiego modelowania. Podano wyłącznie nieścisłości, które wpływają na wyniki rozprzestrzeniania zanieczyszczeń w oprogramowaniu OPERAT FB. Ponadto w oprogramowaniu tym można wykorzystać opcję modelowania dla odorów, czego nie wykorzystano w raporcie OOS.

Ad. 43

Dotyczy str. 51-54– Roślinność

Inwestor przedstawił dokumentację fotograficzną z miejsca innego niż działka będąca przedmiotem opisu w raporcie OOS. Udowodniono to poprzez wskazanie lokalizacji grupy drzew względem oczka wodnego. Kwestionowane w opinii zdjęcia pochodzą z marca 2017 (uzupełnienie na żądanie RDOŚ), a nie jak podaje inwestor 2016 roku.

Rośliny wodne lub ziemnowodne zostały oznaczone prawidłowo.

Opis lasów i obecnego stanu wykonano na podstawie informacji ustalonych przez Lasy Państwowe (<https://www.bdl.lasy.gov.pl>), które podają wielkość i przyczyny uszkodzeń drzewostanu. Przytoczone fakty pochodzące ze źródeł zewnętrznych nie powinny podlegać ocenie merytorycznej przez inwestora..

Ad. 44, 45

Dotyczy str. 54-55– Siedliska przyrodnicze, 55-56– Zwierzęta

Opis oddziaływań, w tym na siedliska przyrodnicze, czy zwierzęta nie może być ograniczony wyłącznie do terenu samej inwestycji.

Ad. 46

Dotyczy str. 57-59– woda

Obliczenia uprawnionego hydrogeologa nie zostały podważone w opinii. Potwierdzono jedynie niezgodność w zasobach eksploatacyjnych i zapotrzebowaniu na wodę.

Wielkości poboru wody wyjaśniono w odpowiedzi na punkt 24.

W żadnym miejscu opinii nie zasugerowano odprowadzania wód opadowych i roztopowych na oczyszczalnię ścieków, łącznie ze ściekami bytowymi czy komunalnymi.

Ad. 47

Dotyczy str. 59-60– powietrze

Zadawane pytania przez autora kontrraportu dotyczyły głównie innych niż amoniak, czy siarkowodor substancji uciążliwych zapachowo. Jedna z kwestii odnosiła się do wyrażenia uciążliwości w postaci jednostek zapachowych. Kolejne z zagadnień dotyczyło interpretacji wyników dla amoniaku i siarkowodoru. Przedstawiona odpowiedź nie zawiera odpowiednich wyjaśnień.

Ad. 48

Dotyczy str. 61-63– powierzchnia ziemi

Zakwestionowanie klasyfikacji gruntów inwestycji.

Wyjaśnienia udzielone.

Ad. 49

Dotyczy str. 63– krajobraz i dobra materialne

Kwestionowaniu podlega brak opisu oddziaływania na krajobraz i dobra materialne w raporcie z 2016 r., na który powołuje się inwestor.

Ad. 50

Dotyczy str. 64– wzajemne oddziaływanie, opis metod prognozowania oraz opis przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko

Uwagi inwestora są bezpodstawne, autor kontrraportu niczego nie narzuca. Elementy wskazane jako nierozpoznane nie zostały skomentowane w odpowiedzi.

Ad. 51

Dotyczy str. 65– 67 Oddziaływanie bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótko, średnio i długotrwałe, stałe i chwilowe

Inwestor nie odpowiedział na sugestie zawarte w tej części opinii.

Ad. 52

Dotyczy str. 67– 68 Porównanie proponowanej technologii

Wyjaśnienie nie dotyczy porównania proponowanej technologii z technologią spełniającą wymagania, o których mowa w art. 143 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska i stanowi brak formalny.

Ad. 53

Dotyczy str. 68 - Przedstawienie zagadnień w formie graficznej

Prośba sformułowana w opinii odnosiła się do zamieszczenia skali na rysunkach oraz ujawnienia działek przeznaczonych do nawożenia gnojowicą i pofermentem.

A.B.

Ad. 54

Dotyczy str. 69-72 Analiza możliwych konfliktów społecznych

Autor kontropinii podtrzymuje stanowisko, że konflikty społeczne nie zostały zbadane rzetelnie, co mogło przyczynić się do ich eskalacji, o czym mowa w odpowiedzi.

Ad. 55

Dotyczy str. 72 Monitoring środowiska

To prawda, że obecne przepisy prawa zobowiązują instalacje podlegające pod pozwolenie zintegrowane do wcześniejszego wykonania raportu początkowego – stwierdzającego faktyczne skażenie środowiska lub jego brak przed rozpoczęciem eksploatacji inwestycji. Jednak pełen zestaw substancji powodujących ryzyko wymienionych na liście w załączniku nr 1 w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz. U. poz. 1395) nie obejmuje badania biogenów (różne formy azotu, fosfor), pH gleby, zawartości substancji dezynfekcyjnych, czy pozostałości farmaceutyków. Badania takie muszą zostać określone jako dodatkowe, co zasugerowano w tej części opinii. Monitoring powinien także obejmować substancje emitowane do powietrza (w tym odory) i wody, charakterystyczne dla eksploatowanych instalacji.

Ad. 56

Dotyczy str. 73 BATy

Nie odniesiono się do zastrzeżeń sformułowanych w opinii.

Ad. 57

Dotyczy str. 73 streszczenie raportu

Uwaga odnosiła się do szczegółowości streszczenia i zostaje podtrzymana.

Ad. 58

Dotyczy str. 73 i pozostałe - Podsumowanie

Podsumowanie odpowiada treści opinii.

Nieprawdą jest, że opinia nie została poparta odpowiednimi obliczeniami. Wykonano oszacowanie wielkości zużycia wody, pasz, hydraulicznego czasu retencji, upadków, liczby pojazdów dla całej instalacji rodzaju przewożonego ładunku, obsady i liczby cykli, emisji amoniaku, liczby ludności w zasięgu potencjalnego oddziaływania. Przeliczono powierzchnię planowanych budynków, zbiorników na gnojowicę, czy poferment. W oparciu o dane literaturowe wyznaczono także odległość fermy trzody chlewnej o takim DJP od siedzib ludzkich na 1600-2000 m.

Jednocześnie proszę, aby powyższe wyjaśnienia zostały przekazane Wójtowi Gminy Jeżewo, Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Świeciu.

CENIA - EKSPERTYZY
dr n. biol. Anicenta Bubak
ul. Spółdzielcza 9/27, 42-450 Łazy
NIP: 6491501268 REGON: 364919391
tel. 576 267 262
e-mail: biuro@cenia-ekspertyzy.pl
www.cenia-ekspertyzy.pl

A. Bubak